
Nyheter

Interkulturell kompetanse for alle

☐ Stavanger Aftenblad

07.11.2018

2

Stavanger Aftenblad

Interkulturell kompetanse for alle

□ Stavanger Aftenblad. 07.11.2018. Side: 36

Ellen Vea Rosnes

Kronikk

KRONIKK: Vi blir ikke nødvendigvis mer interkulturelt kompetente gjennom å bo i et mer mangfoldig samfunn. For at læring skal skje, må vi være motivert. Og ikke bare i skolen.

PhD, førsteamanuensis, VID vitenskapelig høgskole
 Khamzy Gunaratnam, varaordfører i Oslo, sier i et intervju i Morgenbladet nylig (5.-11.10.18) at det viktigste som nå må skje med hensyn til integrering, er at ulike myndigheter som Nav og skole må øke sin flerkulturelle kompetanse.

Innenfor studier i interkulturell kompetanse har det skjedd en vridning fra studier av «dem», til studier av «oss». Fra å snakke om at «de» som reiser ut som expats, eller «de» som kommer til Norge, må inneha visse egenskaper for å takle den nye situasjonen, er fokuset nå på læring i fellesskap. Vi kan ikke bare si at de må lære seg norsk, men vi må lære oss å leve i et samfunn preget av mangfold. Jeg bruker begrepet interkulturell nettopp for å få frem at det handler om relasjonene mellom oss.

Vi blir ikke nødvendigvis mer interkulturelt kompetente gjennom å bo i et mer mangfoldig samfunn. For at læring skal skje, må vi være motivert. I kapitlet om kompetanseutvikling hos lærere for å møte utfordringer i fremtidens skole i stortingsmelding nr. 28 (2015-2016), er fagkompetanse viktig. Interkulturell kompetanse nevnes ikke, noe jeg mener at burde vært nevnt. Hva er egentlig interkulturell kompetanse? Kompetansen i praksis

I en nylig publisert studie i Multicultural Education Review analyserer jeg sammen med Bjørg Leirvik Rossland hvordan lærere forstår interkulturell kompetanse. Hun intervjuet seks lærere og jeg analyserte arbeidskravene i faget interkulturell kompetanse levert av 10 studenter som jobber i det norske skolesystemet. Faget er en del av masterstudiet i interkulturelt arbeid ved VID vitenskapelige høgskole.

36 ONDAG 7. NOVEMBER 2018 STAVANGER AFTENBLAD
DEBATT 39

Lærere oppgir i et studie at de vil gå å studere interkulturell kompetanse ved uttrykk for å lære om seg selv, som for å lære om andre. Som er hva interkulturell kompetanse handler om.

© SHUTTERSTOCK/S. SCARFARI

Interkulturell kompetanse for alle

KRONIKK: Vi blir ikke nødvendigvis mer interkulturell kompetente gjennom å bo i et mer mangfoldig samfunn. For at læring skal skje, må vi være motivert. Og ikke bare i skolen.

Ellen Vea Rosnes
 PhD, førsteamanuensis, VID vitenskapelig høgskole

Khamzy Gunaratnam, varaordfører i Oslo, sier i et intervju i Morgenbladet nylig (5.-11.10.18) at det viktigste som nå må skje med hensyn til integrering, er at ulike myndigheter som Nav og skole må øke sin flerkulturelle kompetanse.

Innenfor studier i interkulturell kompetanse har det skjedd en vridning fra studier av «dem», til studier av «oss». Fra å snakke om at «de» som reiser ut som expats, eller «de» som kommer til Norge, må inneha visse egenskaper for å takle den nye situasjonen, er fokuset nå på læring i fellesskap. Vi kan ikke bare si at de må lære seg norsk, men vi må lære oss å leve i et samfunn preget av mangfold. Jeg bruker begrepet interkulturell nettopp for å få frem at det handler om relasjonene mellom oss.

Vi blir ikke nødvendigvis mer interkulturell kompetente gjennom å bo i et mer mangfoldig samfunn. For at læring skal skje, må vi være motivert. I kapitlet om kompetanseutvikling hos lærere for å møte utfordringer i fremtidens skole i stortingsmelding nr. 28 (2015-2016), er fagkompetanse viktig. Interkulturell kompetanse nevnes ikke, noe jeg mener at burde vært nevnt. Hva er egentlig interkulturell kompetanse?

Kompetansen i praksis
 I en nylig publisert studie i Multicultural Education Review analyserer jeg sammen med Bjørg Leirvik Rossland hvordan lærere forstår interkulturell kompetanse. Hun intervjuet seks lærere og jeg analyserte arbeidskravene i faget interkulturell kompetanse levert av 10 studenter som jobber i det norske skolesystemet. Faget er en del av masterstudiet i interkulturelt arbeid ved VID vitenskapelige høgskole.

hjelp henne å se at det som er selvfølgelig for oss, ikke er det for alle. Det er mange muligheter for flerkulturelle møter i et mer mangfoldig samfunn, men erfaring fra å leve i en annen kulturell kontekst, er viktig læring. En bedre forståelse rundt mulighetene for at vi mennesker har ulike forståelsesrammer, vil åpne for flere spennende og meningsfulle slags- og kommunikasjon og forståelse.

«Vi trenger lærere med flerkulturell bakgrunn i norske skoler. Flerspråklige lærere er en viktig ressurss i å fremme interkulturell kompetanse og samarbeid mellom hjem og skole. Men også disse lærerne trenger interkulturell kompetanse, så rom for diversitet og mangfold uten å fremme stigmaslæring.

«Historie fra andre deler av verden presenteres når det har betydning for Europa. For eksempel lærer man om andre verdenskriger som en del av den europeiske kulturelloppretningen eller imperialiseringen, skrev en av lærerne. Hvorfor kan undervisningen bli mer inkluderende?»

Drypdeler og mulighet
 Khamzy Gunaratnam har tidligere uttrykt at integrering er når en barn møter på skolen, inkludering er der skolen møter barnet» (Aftenposten 1. november 2018). Skolen blir ikke fremmet som en viktig arena for integrering. Det er også en viktig arena for interkulturell læring. En fra lærerplaten kan man inkludere ulike erfaringer og sitte i klasserommet. Kan alle fokusere på gjeldende i de nye læreplanene som er under utarbeidelse tydeligere kan få frem fordelene ved å fokusere på diversitet og mangfold med hensyn til måloppfyllelse i skolen?

Tenkt, publisert og men for reflekjon på til for at utvikling av interkulturell kompetanse skal skje. Lærere i dag og i fremtidens skole trenger teoretisk kunnskap og til til refleksjon rundt erfaringene sine at de i deres samarbeid med elever kan utvikle og fremme interkulturell kompetanse. Men det er ikke bare Nav og skolen som trenger dette. Interkulturell kompetanse er for alle.

Å utfordre seg selv
 I et av arbeidskravene skrev en lærer: «Det flerkulturelle klasserommet øker i dette landet, og nettopp derfor er det viktig at alle lærere har en forståelse for at ingen kulturer takler situasjoner likt, og at dette er akseptabelt». Studentene tok studiet vel så mye for å lære om seg selv, som for å lære om andre. Det er dette interkulturell kompetanse handler om. Det må være en vilje til å utfordre egne verdier og se andres perspektiver.

Det å se en sak fra ulike sider betyr ikke at andres syn skal bli eget syn. Det å være interkulturelt kompetent innebærer også å kunne stå for noe. Men vi må være villige til å stille spørsmål, lytte og ha en dialog, i stedet for å dømme ut fra stereotyper. Dette er ikke nødvendigvis enkelt. Det krever åpenhet, empati, nysgjerrighet, interesse, respekt, selvbevissthet og aksept for mangfold.

Kulturell kontekst og ståsted

«Det jeg sier, det er ikke nødvendigvis det de hører og forstår», sa en av lærerne som hadde bodd i utlandet. Hun mente at det å være den som ikke alltid forstod, hjalp henne å se at det som er selvfølgelig for oss, ikke er det for alle. Det er mange muligheter for flerkulturelle møter i dagens mangfoldige samfunn, men erfaring fra å leve i en annen kulturell kontekst, er viktig læring. En bedre bevissthet rundt muligheten for at vi mennesker har ulike forståelsesrammer, vil åpne for flere spørsmål og muligens skape økt kommunikasjon og forståelse.

Vi trenger lærere med flerkulturell bakgrunn i norske skoler. Flerspråklige lærere er en viktig ressurs i å fremme interkulturell kompetanse og samarbeid mellom hjem og skole. Men også disse lærerne trenger interkulturell kompetanse, å gi rom for diversitet og mangfold uten å fremme stigmatisering.

«Historie fra andre deler av verden presenteres når det har betydning for Europa. For eksempel lærer man om andre verdensdeler som en del av den europeiske koloniseringsprosessen eller imperialismen», skrev en av lærerne. Hvordan kan undervisningen bli mer inkluderende?

Dybdelæring gir en mulighet

Khamzy Gunaratnam har tidligere uttrykt at «integrering er når et barn møter på skolen. Inkludering er der skolen møter barnet» (Aftenposten 3. november 2015). Skolen blir ofte fremmet som en viktig arena for integrering. Den er også en viktig arena for interkulturell læring. Ut fra læreplanen kan man inkludere ulike erfaringer i undervisningen. Men flere av lærerne som deltok i studien, mente at på grunn av fokuset på kompetansemålene, er det ikke tid å trekke frem erfaringene elevene sitter med i klasserommet. Kanskje fokuset på dybdelæring i de nye læreplanene som er under utarbeidelse tydeligere kan få frem

fordelen ved økt fokus på diversitet og mangfold med hensyn til måloppnåelse i skolen?

Teori, praksis og rom for refleksjon må til for at utvikling av interkulturell kompetanse skal skje. Lærere i dagens og fremtidens skole trenger teoretisk kunnskap og tid til refleksjon rundt erfaringer slik at de i deres samhandling med elevene kan utvikle og fremme interkulturell kompetanse. Men det er ikke bare Nav og skolen som trenger dette. Interkulturell kompetanse er for alle.

Å se en sak fra ulike sider betyr ikke at andres syn skal bli eget syn. Å være interkulturelt kompetent innebærer også å kunne stå for noe.

Lærere oppgir i en studie at de valgte å studere interkulturell kompetanse vel så mye for å lære om seg selv, som for å lære om andre. Som er hva interkulturell kompetanse handler om.

c Shutterstock/NTB Scanpix

© Stavanger Aftenblad

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les hele nyheten på <http://ret.nu/hjRs2vVQ>